

באוצר החיים

פרשת שמיני

דברי אלקים חיי"ם מאוצרו הטוב של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו
ע"י 'מכון דברי תורה'
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנז קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50th St.

Brooklyn N.Y 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

פרשת שמיני

לחזות בנועם ה' - סימן לעבודה הרצויה

לקח טוב נתתי לכם להנאתכם ולטובתכם, וזאת כאשר תורתי אל תעזובו, אז תזכו להשיג ולטעום נעימות נופת צוף אמריה ושלטובתכם נתתיה לכם.

האדם במעשיו גורם לעצמו הקשיים

על זה נאמר (איכה ג לט) מה יתאונן אדם חי פירוש שהוא מתאונן שבאמת עז רצונו להיות בגדר צדיק שנקרא חי (ברכות יח ב), עבודת השם עם חיות, אלא שיש לו עיכובים, מן הנכון שיתאונן גבר על חטאיו שהוא עצמו בחטאיו גרם לו את הקשיים. והדבר דומה לאחד שהרעיל עצמו בסם המוות, או מי שמשכר עצמו ברוב יין, ואחר כך הוא צועק ומתרעם על כך שראשו סחרחר ורגליו אינם מחזיקים אותו ועולמו חשך בעדו. כן הוא בדבר הזה, שהולך בעצת יצרו אחרי התאוות המטמטמים את ראשו ולבו, ולבסוף הוא קובל ומתאונן שאינו יכול לעבוד את השי"ת.

ההתחלה קשה ומכאן ואילך יערב

על ענין זה רמז נעים זמירות ישראל (תהלים קיט ט) באומרו במה יזכה נער את ארחו, כיצד יישר ארחותיו באופן שלא ילכד במכמורת רשת יצרו המתגבר עליו תמיד להפילו שחת, איזוהי דרך ישרה שיבור לו ולא יגוף באבן רגלו ולא יסתקב בקוצים ודרדרים, במה יזכה נער את ארחו להגיע

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (ט ו).

מעצם המציאות קרוב אליך הדבר

מאד

והנראה דהנה כתיב (דברים ל יא-יד) כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא וגו', כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך לעשותו. ובהשקפה ראשונה נראה שהמציאות מנוגדת לזה, שהרי כמה יגיעות אדם יגע עד שמצליח להשיג נקודה קטנה של עבודת השם. ואלמלי היה הדבר עולה בניקל כל כך בודאי שכל אחד היה עושה רצון קונו באהבה, וכאומרים ז"ל (ברכות יז א) רבון העולם גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכות.

התשובה לכך היא, כי אמנם האלקים עשה את האדם ישר, ויפח באפיו נשמת חיים שחושקת ומתגעגעת לעבודתו ית"ש, כמו שייסדו (ברכות השחר) אלקי נשמה שנתת בי טהורה וכו' כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך וכו', שהנשמה כשלעצמה טהורה היא ורצונה להודות ולהלל ולשבח את בוראה, אלא שהאדם בחטאיו מטמא את נפשו, וממילא המצוה הזאת לו נפלאה היא ולו רחוקה היא. וכן הוא אומר (משלי ד ב) כי

אותה לכם אלא לטובתכם, שמלאכי השרת נתאו לה ונעלמה מהן וכו'.

א. ובמדרש רבה על פסוק זה (דבר"ה ב): "ואם תאמרו שמא לרעתכם נתתי לכם את התורה, לא נתתי

ההורים גדול פי כמה, דלא די שאינו מכיר להם טובה על טרחם ויגיעם אלא שעוד שופך קיתון על פניהם. כן הוא בדבר הזה, שהבורא כל עולמים נתן לנו את תורתו היקרה מפז ופנינים, ומתוקה מדבש ונופת צופים, ולא זו בלבד שאינו מרגיש נועם מתיקותה אלא שעוד נחשב אצלו כסיגוף וכמשא כבד יכבד ממנו.

ברם כל זה עד שלא למד, אבל משלמד נעשית **תורתו**, היינו כחלק מעצמיותו, שהוא חש ומרגיש כי הם חיינו ואורך ימינו, ואינו יכול להיפרד מן התורה ולהפסיק ממשנתו, ולא היה מחליף רגע אחת של לימוד התורה עם אלף שנות חיי עולם הזה.

סימן לעשיית המצוה בחוגן

זה המכוון בפרשתינו. ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', סימן זה יהא מסור בידכם להכיר ולדעת אם אתם אכן עושים זה הדבר אשר צוה ה' כראוי וכנכון, אם אחרי זה נראה אליכם כבוד ה', ואתם מרגישים טעם וחשקות בקיום המצוה.^ב

אז יפורש, זה הדבר אשר צוה ה' תעשו תחלת עשייתכם תעשו בלא רצון אלא בהכרח מחמת שכך ציוה ה', ולאחר מכן וירא אליכם כבוד ה' להשיג חמדה וחיות בקיום מצוות ה'.

השפעת המצוות אחר החג

בעמדינו אחרי החג הקדוש בו קיימנו כמה וכמה מצוות קדושות, ואכלנו מצה פעמיים

לידי כך שיהא קרוב אליך הדבר מאוד בפך ובלבבך לעשותו - לשמור כדברך, עצה אחת יש לזה, שיתאמץ ויחזק את עצמו להתחיל להתפלל וללמוד, לשמור עצמו במחשבה דבור ומעשה בסתר ובגלוי, ואז ה' יגמור בעדו לטובה.

אם רק מתחיל להתגבר על הקשיים, אחר כך עולה לו הכל בניקל, כי הבא לטהר מסייעין אותו (יומא לח ב). וכן הוא אומר (תהלים לד ט) טעמו - וראו כי טוב ה', אם רק תטעמו ותתחילו כבר תראו אחר כך כי טוב ה'.

בדרך זה יש לבאר מה שאמרו (ע"ז יט א) בתחילה נקראת על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו שנאמר (תהלים א ב) בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה. שבתחלה אינו מרגיש תענוג בלימודו ולומד תורת ה' דייקא, כמו שאוכל מרור ומתענה ביום כפור מחמת ציווי ה', כך מכריח עצמו לקיים מצות ה' לעסוק בדברי תורתו.

עלבונה של תורה - כשלומד בלי חשק

אשר על כגון זה בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה (אבות ו א), ואין המכוון על הרשעים הפושעים שכופרים בתורת ה', אלא על אלו שלומדים אבל לא מתוך חשקות וחפץ לב. והדבר דומה לבן יחיד שנחלה, והוריו מבזבזים הון רב להכין לו מאכלים ערבים, וכשמגוישים לפניו הוא דוחה את המאכלים ומשליך לפניהם, שצער

ומדוע אתה עיף ויגע כל כך, אין זאת אלא שלא אותי קראת יעקב. זה גם דבר המסורה (הובא בבעל הטורים בפרשתינו י), דאם כבד עליך הדבר כמו כובד אבן ונטל החול, הרי זה מוכיח בעליל שעוד עבודה רבה לפניך להבדיל בין הקדוש ובין החול (ס"ג שמיני תשכ"ח).

ב. כי החשק בעבודה הוא סימן על העבודה הרצויה. כדברי הרה"ק המגיד מדובנא (אהל יעקב נצבים בפסוק כי המצוה הזאת) בדברי הכתוב (ישעיה מג כב) ולא אותי קראת יעקב וההוכחה לכך כי יגעת בי ישראל, שכן בעבודת השי"ת נאמר כי קרוב אליך הדבר מאוד,

חדש אייר – לרפואת הנפש ורפואת

הגוף

ואיתא בספרים הקדושים (בני יששכר אייר א ג) **שחודש הזה מסוגל לרפואות, ונרמז בשם** החודש **איר** ראשי תיבות (שמות טו כו) **א'ני י' ר'ופאך** (חתם סופר שבת קמו ב ד"ה כולה, ייטב לב פרשת אחרי ד"ה וז"ש בסוף השירה). והיינו **לפי שפגמי הגוף והנפש תלויים זה בזה, כמו שאמר הרה"ק הרבי ר' בער זי"ע נקב קטן בריאה הוא סימן לחור גדול בנשמה. ובספר אבני שוהם (בפרשתינו אות ה) הביא שקבלה בידינו כל מי שאוכל שקצים או רמשים סופו דעתו מטורפת עליו.**

זה גם כוונת אומרים ז"ל (נדרים לח א) אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על גבור וכו', דלכאורה צריך ביאור דמה צורך יש בגבורה כדי שתשרה שכינה עליו, אלא דזה שהוא גבור בגוף הוא סימן על היותו במדרגת (תהלים קג כ) גבורי כח עושי דברו.

לכן הימים האלו שהם ימי תשובה, ואפשר לתקן כל פגמי הנפש, ובהם משיגים דעת וקדושה, ממילא הם מסוגלים לרפואת הגוף. וכן איתא בזוהר הקדוש (ח"ב קפג ב) שהמצה מיכלא דאסוותא.

והעיקר להיות נזהר בימים האלו שיהיו שבע שבתות **תמימות**, שלא לבטל אף רגע מלימוד התורה הקדושה. וכן איתא (במכתב הגה"ק בעל מראה יחזקאל זי"ע) בשם הרה"ק הרבי ר' מענדל מרימנוב זי"ע שעל פי דרך אמת צריך ללמוד גפ"ת בימים הקדושים הללו.

רעוא דרעוין שמיני תשכ"א

בכל יום, הלא כמה קדושה ודביקות היה מהראוי להיות בלבנו, שיתעוררו בנו רעיונות ותשוקות טובות. ובעונותינו הרבים בושם אנחנו להרים ראש שלא חל בנו שום השתנות לטובה, ואיני מוצא בי שום מדה טובה שסיגלתי לעצמי באלו הימים הקדושים, אף שבדקתי ושרפתי את החמץ עדיין אני מלא מחמץ ושאור. ומזה סימן שלא הייתי בגדר לשמור כדברך, שלא טיהרתי את עצמי בדבעי, וכל תפלותי ומעשי אין בהם שום תועלת.

ימי ספירת העומר בזמן תשובה

לזה נצטוינו במצות **ספירת העומר**, דכאשר מתבוננים ורואים שלא נקלט בנו שום ריח קדושה ממצות החג, חוזרים ומתחילים מחדש וסופרים שבע שבתות, ובכל יום חוזרים בתשובה על פגם אחר, כעס, עקשנות, התפארות והראות מעשיו בפני בני אדם, שלא יהא עובד ליוצרו וליצרו בבחינת שאמרו (ברכות סא א) אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי.

ונאמר (ויקרא כג טו) **שבע שבתות תמימות תהיינה, היינו במדרגת (דברים יח יג) תמים תהיה עם ה' אלקיך, בבחינת (תהלים לה י) כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך על ידי תיקון כל הפגמים. והימים האלו הם זמן תשובה, ואין נושאין בהם נשים (ש"ע אור"ח תצג א), כשם שנוהגים שלא לעשות נשואין בעשרת ימי תשובה (מטה אפרים תרב ה). ובכל יום צריכים לחזור בתשובה על מדה אחרת, למען לא נבוש ולא נכלם בזמן קבלת התורה. והוא זמן גדול יותר מימי השובבי"ם, שבימים הללו יכולים לתקן הכל.**

אין לומר דבר מדעת עצמו

שתמיד משתדלים לסתור דברי קודמיהם. להבדיל חכמת התורה הקדושה היא שכל אלוך, דעת עליון, ולא ניתן להשיגה זולת בהשפעה מלמעלה. על כן חששו לומר דבר מדעת עצמם, רק דבר בשם אומרו ורבותיו הגדולים והקדושים ממלאכי השרת, שהם ידעו לכון לאמיתה של תורה, ואילו בעל עבירה כמוני מי יתן ואזכה להבין אות אחת מדברי רבותי, עד שאהיה ראוי לקרוא אותם בתואר רבותי.

להתעמק בדברי קדמונינו

לכן העיקר להעמיק בהבנת דברי קדמונינו, גאוני ארץ וצדיקי אמת מדורות שלפנינו, להתייגע שעות ארוכות בשביל להבין אות אחת מדבריהם הקדושים.

כה הם דברי זק"ק בשו"ת דברי חיים (ח"ב יור"ד מ) הלא זה חיינו לעסוק כל היום בגופי תורה והלכות ופלפול וכו', האמת שאין מנהג במדינות פולין לפלפל ולחדש חידושים זולת גדול הדור או צורבא מרבנן הראוי להיות גדול, ויתר הלומדים עוסקים בתורה ש"ס ופוסקים להבין היטב, ומייגעים על חי מהרש"א ז"ל או מג"א להבין כראוי, ולא עלתה על לבם לחדש כי יודעים ומכירים ערך עצמם שאין בכחם לחדש דבר אמת ונכון, לא כן במדינות אחרות מפלפלים בהבלים וכל מי שיודע רק מימרא בש"ס תיכף אומר חידושים וכו' עיי"ש.

חוצפא יסגא – מנדין על כבוד הרב

בעזה"ר נתקלקלו הדורות מחמת התגברות הטומאה והסט"א על ידי השידין יהודאין, המוזכרים בזוהר הקדוש (ח"ג רנ"ג א, ועוד)

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם (י א). ובש"ס (עירובין סג א) רבי אליעזר אומר לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן, מאי דרוש (ויקרא א ז) ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אמרו אף על פי שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט.

לא אמר דבר שלא שמע מפי רבו

ונראה שטמון בדברים אלו יסוד ועמוד גדול, והוא מה שמוצינו (יומא ס ב) ברבי אליעזר שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם. הוא התנא האלוך שאמר על עצמו (סנהדרין ס ב) שתי זרועותיי שהן כשתי ספרי תורה שנגללין, הרבה תורה למדתי וכו', ובכל זאת לא חידש דבר מדעתו ולא אמר מה שלא שמע מפי רבו. כמה חכמה וענוה יש בזה.

והברתי צדיקים שנהגו כן, כגון מוחזצל"ה מזו"ר שאף פעם לא אמר דבר תורה בלי הקדמה מאיזה קדמון, שום יסוד לא אמר מדעתו וסברת עצמו, ואף בדברי אגדה, וכמו שרואים בספרו הקדוש עצי חיים. וזאת על אף שידע ש"ס ופוסקים בעל פה, כמו שאמר לי פעם שאין תוספות בש"ס שלא זוכר אותה. וכן כל קדושי עליון היו יראים לומר שום דבר מדעת עצמם.

לאו כל אדם זוכה להשיג חכמת

התורה שהיא שכל אלוך

כי תורה הקדושה אינה ככל חכמות שבעולם שיסודם על פי דעת אנושי, זה בונה וזה סותר, זה נוטע וזה עוקר, כמו שרואים בחכמי האומות

ובתולדות (פרשת וישלח, ועוד), ואשר (סוטה מט ב) בעקבות משיחא חוצפא יסגא, כדאיתא מהאריז"ל שהקליפות יהיו אז בחוצפה יתירה.

ואמרו (סוטה שם) וחכמות סופרים תסרח, דקדקו בלשון קדשם לומר דאמנם יהא בהם חכמה, אבל תסרח, ומוטב שלא היתה כלל משתהא חכמה מוסרחת. ויראי חטא ימאסו, היינו דאף אלו שיראים מן החטא הם נמאסים. ומזה שורש החוצפה שמגיע עד לאפיקורסות ומינות שמלעיגים על דברי חז"ל, וכל בור שלמד כמה דפים מתנשא לפרש הכל על פי שכלו הטמא והמגושם, ופוער פיו נגד הקדושים אשר בארץ המה, שהיו דבקים בתורה הקדושה יומם ולילה, ולמדו תורה במתיבתא דרקינא.

עד היכן מגיע חומר הענין יש לראות ממה ששינינו (ברכות יט א) מנדין על כבוד הרב וכו' והמספר אחר מטתן של תלמידי חכמים וכו', מאי היא דתנן הוא היה אומר אין משקין וכו' ואמרו לו מעשה בכרכמית שפחה משוחררת בירושלים והשקוה שמעיה ואבטליון, ואמר להם דוגמא השקוה, ונדוהו, ומת בנדויו וסקלו בית דין את ארוננו. ופירש רש"י בכוונתו לומר על שהיו הם דומין לה השקוה, שהיו שמעיה ואבטליון מבני בניו של סנחריב וכו'. ובתוספות מובא פירוש הערוך דוגמא השקוה מי צבע וכו' עיי"ש. ובכל זאת נדו אותו, [ובתוספות יום טוב (עדיית ה) בשם הראב"ד לפי שחשד אותם לעשות שלא כדן וכו'].

שכחת התורה והתגברות המינות

זה עיקר הגורם לשכחת התורה של דורנו, שעליה נבאו חז"ל ואמרו (שבת קלח ב) עתידה תורה שתשתכח מישראל. בהיות ואינם לומדים דברי התורה המקובלים לנו מחכמי וגאוני הדורות, אלא כל בור ונחות דרגא עושה תורה לעצמו, כל רשע

מחבר ספר מלא וגדוש בדברי עצמו, בהיפוך מרבי אליעזר שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו, כי מה ששמע לא מתקבל בעיניו רק מה שהוא מדמה בראשו, ומהפך דברי אלקים חיים.

ומזה נמשך הכפירה ומינות בעולם, משנאיך ה' נשאו ראש. תחלה מדברים עזות נגד הקדמונים, ובסוף כופרים לגמרי בתורה מן השמים, כדברי רש"י (ר"ה יז א) אפיקורוס מבזה תלמידי חכמים, שכפרו בתורה האומרים אין תורה מן השמים. דבר זה היה שורש פורה רוש ולענה של כל הכופרים למיניהם ולדורותיהם, שתחלה התפקרו נגד חכמי התורה הקדושים.

יראת שמים על ידי מורא חכמים

ומצינו (פסחים כב ב) את ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים, שעל ידי יראת תלמידי חכמים זוכה ליראת ה' (ראה בעש"ט פרשת עקב יב-טו, מאור ושמש פרשת תשא בפסוק וירא העם כי בשש משה), דכל מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה (סנהדרין ז א), ורק אם נוהג כבוד בתלמידי חכמים ובספרים הקדושים יכול לזכות למורא שמים. על כן אמרו (אבות ד יב) ומורא רבך כמורא שמים, דכפי מה שהוא ירא מרבו כך היא היראת שמים שלו. כמו שראינו אצל גאוני ארץ איך שעמדו לפני רבם באימה ויראה, וכל אבריהם דא לדא נקשן.

התבטלות לגדולי עולם וקבלת

דבריהם

אף עדיקים גאונים שכל התורה האירה לפני עיניהם, התיחסו בהערצה וביטול כלפי גדולים אחרים, ואפילו לגדולים שהיו בדורם.

ואמרו מאה פירושם על יסוד הקדמה אחת של דברי רבם. בכל דבר ודבר בדקו וחקרו אחרי דרכי רבותם, כדמצינו שנכנסו אחריהם

יש לדעת שאין זה דבר המסור לזמן ולתקופות מסוימות אלא בכל דור ודור, כל ספר שנתקבל בעולם ברור שמחברו היה דבוק בתורה הקדושה, והתנהג בקדושה ובטהרה, ובודאי זכה לבין לאמיתיה של תורה. אם נתקבל בכל העולם כצדיק אמת, ברור שאמר תורת אמת. רק עוונות הרבים הם שגרמו שלא אוכל להבין דבריו, דהחטאים מטשטשים את המוח לבלתי השיג דעת תורה.

‘תלמיד’ חכם – בקבלה איש מפי איש

פייכך חכמי התורה נקראים בתואר תלמיד חכם, דלא ככל הגויים בית ישראל, חכמה בגויים נמצא אצל מי שנולד בטבעו בכשרונות של חכם, לא כן בחכמת התורה הקדושה, שאין אפשרות לזכות בה אלא בקבלה של תלמיד מפי רבו, ורבו מרבו איש מפי איש עד משה רבינו.¹

וכן כתוב הדר בנוסח דף השער של ספר הקדוש דברי חיים על שמות אנשים [בהוצאה ראשונה בעילום שם המחבר]: **שחיבר אחד מהתלמידים, ולהורות נתן שאינו אלא כתלמיד, ולא אומר דבר שלא קיבל מרבותיו.**

וכך כותב זקני הקדוש בתשובותיו (שו"ת דברי חיים ח"א חו"מ כג): והרב הנ"ל רצונו לתת תורה חדשה וכו' וחולק על האמת התורה שניתנה מפי הגבורה, כאשר קבלנו איש מפי איש עד משה רבינו ע"ה, וכן אני אם כי אני זעירא דחברייא קבלתי ממו"ח זלה"ה שהיה גאון עולם ומהגאון בעל מחבר ים התלמוד וכו', אשר ידוע שהם קבלו

לבית המרחץ (שבת מא א) ולבית הכסא כי תורה היא וללמוד אני צריך (ברכות סב א). וכמה היו יראים להקשות על דבריהם, או להכריע בהלכה נגדם ואפילו להחמיר, דכבר הורה זקן (שבת נא א).

בש"ס נמצא תמיד הלשון תא שמע, ובזהר הקדוש תא חזי, ושמעתי בזה ענין גדול מהגה"צ מנאסויד זצ"ל. ובפשטות נראה, דבסודות התורה וחכמת הנסתר צריך לראות ולהתבונן מעצמו, כי מליבא לפומא לא גליא, ועד כמה שהשי"ת נותן לו השגה, למלא אותו רוח חכמה ובינה, כך הוא מבין ויודע. לא כן בגופי הלכות שבהם צריך רק לשמוע ולקבל מפי רבו, ולא למראה עיניו ישפוט על פי הבנת דעתו ושכלו.

אף אם יש לו אלף קושיות על דברי רבותיו מהם לא יסור, רק יפיל בקשתו בבכי ותחנונים לפני השי"ת למה נסתלקה ממני הדעת תורה, ואיני זוכה להבין דבריהם הקדושים.

כשאנו מבין יתלה החסרון בעצמו

כל זאת מתוך ידיעה נאמנה דהם שלמדו בקדושה ובטהרה ודאי שהשיגו דעת תורה, ואנכי איש בער לא ידע, בגלל התגשמותי בתאוות נעלמו ממני כל דרכי תורה, ונתעוותו עיני מלראות את האמת. וירבה לבכות להשי"ת במזמורי תהלים, ולטהר עצמו במקוה, עד שיוכה להבין דבריהם הקדושים שנאמרו ברוח הקודש, ונאמר למשה בסיני כל מה שתלמיד ותיק עתיד להורות (ירושלמי פאה יג א), וכל המחברים הקדושים הם בכלל תלמיד ותיק.

מי ששכלו מורכב בחומר הוא ילאה תמיד מלהשיג הדבר בשלימות... צריך הוא תמיד להשלמת זולתו, כמאמרם ז"ל (אבות ד א) איזהו חכם הלומד מכל אדם. ולכן קראוהו בשם תלמיד חכם וכו' (חוות דעת בהקדמה).

ג. "מרגלא בפומייהו דרבנן לקרות החכם בשם תלמיד חכם, היות שאין ראוי להקרא חכם רק הבורא לבד, שהוא עצם החכמה, ואינו מקבל ומושפע מזולתו, אבל חוץ ממנו הכל מקבלים ומושפעים מזולתם, וקל וחומר

בהקריבם אש זרה אשר לא ציוה אותם, כיון שלא נצטוו על כך, והיינו דבר שלא שמעו מפי רבם.

אש המזבח מן השמים – רמז לתורה שצריך להיות מן השמים

זה היה ביום הקמת המשכן כשאחרי העלאת קרבנות על המזבח, ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים (שם ט כד), או אז הודע להם שנתקבלו הקרבנות לנחת רוח לפני מי שאמר והיה העולם, ובכן וירא כל העם וירוו ויפלו על פניהם. אם יקח אדם לעצמו עצים טובים ומועילים, ויעלה בהם אש מוקדה לשרוף את הקרבן, אין בכך כלום עד שתבא אש מן השמים. והנלמד מזה לדברי תורה, הלוא כה דברי כאש נאם ה' (ירמיה כג ט), שלצורך השגתה זקוקים להארה מן השמים, כאשר חנן השי"ת לצדיקי אמת, לולי זאת אף אם הוא בעל מוח טוב ומחודד להבין ולהשכיל בכל החכמות, הרי שבנוגע לחכמת התורה זו אש זרה אשר לא צוה, אין זאת תורה מן השמים רק חכמת אנוש, ותמיד מסלף ומהפך דברי אלקים חיים.

ומזבן בזה דמה שהורו הלכה בפני רבן, בהעדר הזהירות שלא לומר דבר שלא שמעו מפי רבם, ומה שהביאו אש זרה אשר לא צוה, הכל משורש אחד בא והיינו הך.

רעוא דרעוין שמיני תשכ"ח

איש מפי איש עד רש"י ז"ל כידוע לכל, ורש"י ידוע שקיבל איש מפי איש עד משה רבינו ע"ה וכו', מה שאין כן הרב הנ"ל שלא למד ולא שימש לשום גאון או גדול מפורסם, ולזה נפל בשיבושא ודמיונות כוזבות רחמנא ליצלקן, ולכן אל תשמעו ולא תאבו לו עכ"ל. דאדם מדעת עצמו יכול להיות חכם בתורתו, אך לא בתורת משה, ויכול לבדות לעצמו דת חדשה רח"ל, כמו הצדוקים ובייתוסים, שכל אחד היה מפרש את התורה על פי דמיון שכלו.

חומרת 'מורה הלכה בפני רבו'

שאומר מדעת עצמו

ומצינו (עירובין כא ב) הזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה וכו', כל העובר על דברי סופרים חייב מיתה וכו', שכל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת. אף מורה הלכה בפני רבו חייב מיתה (ברכות לא ב), וראוי להכישו נחש (עירובין סג א), ואפילו ביעתא בכותחא לא לישרי איניש במקום רביה וכו' משום דלא מסתייעא מילתא למימרא (כתובות ס ב).

והוא דבר הלמד מעניינו של פרשתנו, דעל אף שנדב ואביהוא על פי דעתם ביררו לעצמם ההלכה לעומקה של תורה, בכל זאת נענשו

מינוי מנהיג העדה - ללא פעולה והכנה עצמית

העדה בהגיע העת של זורח השמש ובא השמש (יומא לח ב, קידושין עב ב).

מכא מקום נענשו על דבריהם, כי אנשים מן הצד ששמעו אותם לא ירדו לסוף דעתם, והבינו משמעות הדברים כאילו מייחלים ח"ו מתי כבר ימותו ונהיה מנהיגים, לכן נענשו.

התמנות מנהיג ופוסק – מן השמים

ויתכן עוד שנענשו על עצם המחשבה להיות מנהיגי העדה, כי זה דבר המסור לשמים בלבד, כמאמרם ז"ל (ברכות נח א) והמתנשא לכל לראש (לכל הקם להיות לראש הוא מתנשא, כלומר שהוא גוזר ומעמיד) אפילו ריש גריתא (הממונה על החופרין חפירות למלאותן מים כדי להשקות בהן שדותיהן) מן שמיא מנו ליה.

ושמעתי מצדיקים דכל ספר שנתקבל בישראל, ולומדים בו, אות הוא כי בשמים נתקבל כפוסק, והכריזו עליו להיות נמנה בין הפוסקים של כלל ישראל.

מעין זה כתב זקה"ק בדברי חיים (פרשת קרח בפסוק המעט מכס) בענין טעותו של קרח: דהנה ידוע שחייב על כל אחד מישראל להתאמץ ולהתחזק לעלות לגבוה, ולא יהיה די בידו ממצוות ומעשים טובים ותורה שבידו וכו', אך כל זה בדבר עבודה

בש"ס (סנהדרין נב א) וכבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן, אמר לו נדב לאביהוא אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור, אמר להן הקדוש ברוך הוא הנראה מי קובר את מי. והוא פלאי דהלא אפילו קל שבקלים אינו אומר כן.

מה יהא כאשר אני ואתה ננהיג את

הדור

ונראה לפרש אימתי ימותו בלשון שאלה וספק, רצ"ל מי יודע מתי יגיע זמנם של משה ואהרן להסתלק מן העולם. והיתה הכוונה באלה הדברים להתעוררות תשובה וחשבון הנפש, כשראה כל ישראל מהלכין אחרי מנהיגים קדושים הללו, התבונן ואמר אכן עכשיו הדור דור דעה תחת הנהגתם והשפעתם של שני זקנים הללו, אבל איזה פנים יהא לדור אימתי שימותו וההנהגה תעבור אלינו. ובשפלות רוחו הקדים את עצמו לגריעותא, ואני ואתה ננהיג את הדור. בוא ונחשוב חשבוננו של עולם איך נוכל להנהיג את הדור, בשעה שאיננו ראויים למלא מקומם של שני זקנים הללו לא בחכמה ולא ביראת חטא, ולא למדנו אצלם כלום, הלא ח"ו יהא אז חורבן עולם, על כן עלינו להכין עצמינו להיות ראויים להנהגת

לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא, ובאותו הדור היו נמצאים שלשה רבנים ראויים לזה, והם הרב מהר"ר יוסף טאיטצק, והרב מרן [מהר"י קארין], והרב מהר"י בן לב, וכל אחד מהם היה ראוי למלאכה זו. והסכימו מן השמים ותנתן דת על ידי מרן הקדוש, מפני ענותנותו היתרה, וכאשר נראה מספריו הקדושים וכו'.

ד. יש לציין מה שכתב החיד"א (שם הגדולים ספרים מערכת הב' אות נט) אודות ספרו של הבית יוסף: "ידע שקבלתי מאדם גדול בחכמה ויראה שקיבל מרב גדול שקיבל מזקנים, שנתגלה בדור מרן ז"ל, שהיה הרמ"ק והאר"י וכל קדושים עמהם... שישאל לפי הדור היו צריכים לספר זה שיקבץ כל הדינים ויגלה שרשיהם

בזה אפשר לומר שאצל נדב ואביהוא נחשב לפגם מה שעשו הכנה להיות מנהיגים, דגם ללמוד תורה הקדושה בשביל שיוכל להנהיג את ישראל גם זה אסור, רק צריך שיהא לומד על מנת להשיג דעתו של יוצר בראשית.

אשר לא צוה אותם

ויפורש דגם זה מכלל מה שנאמר בהם (י א) ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, כאשר מצד עצמם מתכוננים אל ההנהגה, ולא שמים אל לבם שמנהיג ישראל מן שמיא מנו ליה, ובאם לא יהא ראוי אז מן השמים לא יניחו אותו להנהיג את הדור, שהכל בהשגחה עליונה וסייעתא דשמיא, ואף (חולין ז ב) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה שנאמר מה' מצדעי גבר כונונו ואדם מה יבין דרכו.

חורו הלכה בפני רבן

זה גם הפגם במה שהורו הלכה בפני רבן (עירובין סג א), בחוסר הידיעה הברורה אשר (מגילה ו ב) לאוקמי גירסא סיעתא מן שמיא היא, ובמקום רביה לא מסתייעא מילתא (כתובות ס ב).

על זאת ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש (י א), אני מתקדש רק באלו הקרובים לי, כלומר אלו שאני ממנה אותם לעמוד בראש העדה.

אז יפורש בקרובי אקדש היינו מיתת נדב ואביהוא כפירוש רש"י, ומפרש בסיבת הדבר ועל פני כל העם אכבד דלהיות מנהיג העם זה רק מהבורא כל עולמים, לפיכך נענשו על אומרם ואני ואתה נהיג את הדור.

רעוא דרעוין שמיני תשכ"ח

וכו', אולם בדבר חוקי אשר זה בחק אלקי ומחכמתו יתעלה נגזר להיות זה לראש וזה לא, אדרבה אסור לעקש בכך דרכי ה', הגם שנראה לו כי יעבוד ה' באם יהיה לראש, אף על פי כן גם בזה לא יחפוץ כי מה אנחנו וכו', ואתם בקשתם דוקא כהונה, אפילו אם כוונתכם לטוב לקדש בקדושה יתירה ולעבוד עבודת ה' ובמסירת נפש, מכל מקום גם זה אין דרך הנכון כי על כל פנים בקשתם אתם דבר וכו' עיי"ש.

בנוסף לדברי קדשו נראה לומר עוד שיש בכך משום סרך של חסרון אמונה בהמתנשא לכל לראש, שכל הנהגה על בני ישראל נקבעת בשמים ממעל. והתביעה על שרוצה ופועל בעצמו, ואינו מצפה אשר (יומא לח א) בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך וכו', על ידי (שמואל א' ב ח) מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון.

מנהיגי ישראל סירבו לקבל הנשיאות

ומצינו אצל מנהיגי ישראל שכל עיקר ההתמנות היתה על כרחם ושלא ברצונם. משה רבינו ע"ה היה מסרב שבעה ימים (רש"י שמות ד י), עד אשר ויחר אף ה' במשה. כשבא שמואל להמליך את שאול (שמואל א' י כא-כד) ויבקשהו ולא נמצא וגו', ויאמר ה' הנה הוא נחבא אל הכלים, וירוצו ויקחהו משם וגו' ויאמר שמואל אל כל העם הראיתם אשר בחר בו ה' וגו'. בדוד המלך ע"ה נאמר (תהלים עח ע) ויבחר בדוד עבדו ויקחהו ממכלאת צאן וגו'. גם הבעש"ט לא רצה להתגלות עד שנגזר עליו מן השמים מפי אחיה השילוני. וכן ידוע על הרה"ק הרבי ר' בער זכ"ע [שראה התגלותו כעונש וגזירה].

התורה מתקיימת במי שממית עצמו עליה - בביטול התאוות

ח"ו, אין אפשרות ללמוד, שאין התורה והוא יכולים לדור במדור אחד, דאין אור וחושך משמשים בערבוביא.

בעזה"ר אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי, רשעים מלאים חרטות כל היום, מתחיל ואינו גומר, פותח הגמרא וסוגר, בושתי ונכלמתי להרים אלקי פני אליך עם מצבי המגושם, ועוד מבקשים לידע את התורה, לזכות לתורה הקדושה שמלאכי השרת לא זכו לה, החקר אלוה-תמצא וגו' ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים (איוב יא ט-ז), ונעלמה מעיני כל חי (שם כח כא), וקדמה לעולם (פסחים נד א), חמדה גנוזה שהקב"ה משתעשע בה בכל יום (שבת פט א), תורה כזאת מבקשים להשיג יחד עם תאוות עולם הזה.

במיעוט שיחה

ואין המכוון דוקא לרשעים קלים וריקים, אלא גם לזה שהוא נבל ברשות התורה, או שאינו מונע עצמו משיחת חולין שזה באזהרת עשה (יומא יט ב) שנאמר ודברת בם בם ולא בדברים אחרים.

וכבר פירשתי בזה דהא בהא תליא, כי חצי שעה של דברים בטלים עלול לדחות ולמנוע כמה שבועות של תורה הקדושה, דיבור אחד של קלות ראש יכול להפיל את האדם בתוך מ"ט שערי טומאה. לא תוכל לקיים בעצמך ודברת בם אלא אם כן תהא זהיר ולא בדברים אחרים, באשר בם תהא כל הגיונך בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכנך ובקומך. אין אפשרות לעסוק בתורה אלא

ולזה בדיף בין הקודש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור (י י). במסורה (הובא בבעל הטורים) ב' פעמים החול, בין הקודש ובין החול, כובד אבן ונטל החול (משלי כז א).

השגת התורה בהשפעה עליונה

ויבואר בהקדם מאמרם (ברכות סג ב) שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, דכל עוד ויש באדם נדנוד של גשמיות, כשאוכל איזה מאכל מכיר אם זה מתוק או מר, אי אפשר שיהא לו אפילו ניצוץ של תורה. שבהיותה השפעת שכל האלוקי אין אפשרות להשיגה בלי קדושה טהרה ופרישות, דכל עוד ויש באדם איזה אבר גופני שלא ביטל ושיכר לא יתכן שישגיג דעת עליון.

במיעוט תענוג

לשוא מתאוננים על שכל כך קשה להם ללמוד ולזכור את לימודם, ולירד לעומק הדברים להשיג האמת לאמיתתה של תורה, בגלל חולשת המוח והתפיסה, ואיך שבכלל קשה לישב וללמוד בהתמדה, ולהשיג ניצוץ קטן של אהבת תורה. דכבר כתבו התוספות (כתובות קד א ד"ה לא נהנית) בשם המדרש, עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו. ומנו בין ארבעים ושמונה דברים שהתורה נקנית (אבות ו ה) במיעוט שינה במיעוט שיחה במיעוט תענוג וכו'. אם מתרחקים מהקדושה ושקועים בתאוות וגשמיות, דברים בטלים והרהורים זרים

קודש, ואורייתא מחכמה דלעילא נפקת (זוהר ח"ב פה א).

זה כוונת המסורה ללמדנו ולהבדיל בין הקודש ובין החול, צריך להבדיל ביניהם שלא יהיו משמשים בערבוביא, יש מחיצה המבדלת בין הקודש שבפנים ובין החול שמבחוץ. לפיכך עולה לו כה קשה כל נקודה של תורה הקדושה, ולהכניס ניצוץ של אהבת תורה זה כמו לעלות בהר ההר, כבוד אבן ונטל החול. דלא יתכן לאחוז את החבל בשני ראשים, מצד אחד שוכב כרשע וקם כמו גוי, ומצד שני רוצה גם להיות תלמיד חכם ולמדן.

יגיעת התורה

אכן לא קלה היא המלאכה, וכך אמרו (מגילה ו ב) אם יאמר לך אדם וכו' לא יגעת ומצאתי אל תאמן יגעת ומצאתי תאמן, שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ובמי אתה מוצא חמאה של תורה במי שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה (ברכות סג ב), מתוך יגיעה

בהיותו כל כולו שקוע בתורה הקדושה, ובאהבתה תשגה תמיד (משלי ה יט). כפי שחז"ל (עירובין נד ב) הביאו דוגמא לכך מרבי אלעזר שהיה יושב ועוסק בתורה בשוק התחתון של ציפורי, וסדינו מוטל בשוק העליון של ציפורי וכו'. ובירושלמי (ברכות לח א) על רבי שמעון בן לקיש שהיה מהרהר בדברי תורה, ומתוך דבקות מחשבתו הלך בשבת חוץ לתחום ולא ידע. ושמעתי מכ"ק אאמור"ר ששמע מפה קדוש זקה"ק בעל דברי חיים זי"ע, כשאחד יושב ולומד, אם שומע כאשר יורים בתותח מתחת לחלון חדרו, הרי זה עדיין לא התחיל ללמוד. כי ללימוד התורה צריך התפשטות הגשמיות ממך, כמו נביא, שכל חושיו ורעיוני יהיו דבקים ושקועים בתורה הקדושה (ס"ג שמיני תשכ"ח).

אם כן לומדים בתמידות בלי הפסק, ולא כשלומד רק כמה שעות ביום, דכל הקובע עתים לתורה מיפר תורה שנאמר עת לעשות לה' הפרו תורתך (עיין ירושלמי ברכות סח א, וברש"י תהלים קיט קכו).

להבדיל בין הקודש והחול

הסיבה למה שאנן בעניותן לא זכינו להיות תורתנו אומנתו, והלימוד עולה לנו בקושי רב, קשה להיות נעור בלילה, ולישב על התורה כמה שעות ברציפות, היא מחמת העדר קדושת התורה מאתנו, וממילא חסר ההתקשרות לתורה הקדושה.

כ"ה העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה (אבות ו א), ומכלל הן אתה שומע לאו דכשאיין לומד לשמה הוא מתגשם, ואין יודע להבדיל בין הקודש ובין החול, קודש וחול משמשים אצלו בערבוביא, מראהו החיצוני כקודש ותוכו חול גמור, ללא שום ניצוץ של קדושה ואהבה, מכף רגל ועד ראש מלא גשמיות. וממילא אינו יכול לזכות לתורה הקדושה שהיא קודש קדשים. כמבואר בכתבים (פרע"ח שבת ו) שהחכמה נקרא

ו. "במדרש הקובע עתים לתורה מיפר תורה... ולכאורה תמוה, דהא קבעת עתים לתורה היא המעלה הראשונה שעליה האדם נשאל בתחלת דינו (שבת לא א). אלא לא קשיא, אדם שהוא פנוי מעסקי הזמן ואינו טרוד במחייתו מחוייב ללמוד יומם ולילה בלי ביטול רגע כמימריה, רק הזמן שמתפלל והאכילה ומעט שינה, ואם הוא רוצה לקבוע עת, הוא מיפר התורה, רק תמיד בתורת ה' יהיה חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה (תהלים א ב). וענין מעלת קביעת העתים נאמר על מי שטרוד במחייתו או במלאכתו, אזי על כל פנים יקבע עתים לתורה" וכו'. (ש"ה הקדוש מסכת שבועות נר מצוה).

ז. אינה מתקיימת אלא במי שממית עצמו פירוש שבשעת הלימוד הוא כמו מת, עבר ובטל מן העולם,

התורה תחלתה יסורים וסופה שלווה

כך היא דרכה של תורה, בבחינת שאמרו (רש"י בראשית כז כט) הצדיקים תחלתם יסורים וסופן שלווה. כאשר ה' בעוזרו מילדותו לענות עצמו על דברי תורה, להרגיל עצמו במועט שינה ואכילה ושתייה, סופו שלווה דיוכה שהשי"ת נותן לו אור תורה, ואז מרגיש מתיקות התורה הקדושה, כהא שאמרו (ברכות יז א) עולמך תראה בחיך ואחריתך לחיי העולם הבא. מי יתן שבעולם הבא יהא לנו העונג של צדיקים ברגע אחד של עסק התורה, שזכו ונתגלה להם אור הגנוז.

עולם הזה תחלתה שלווה וסופה יסורים

לעומת זה הרשעים תחלתם שלווה וסופן יסורים (רש"י בראשית כז כט), דכשאנו עוסק בתורה הוא בכלל (שבת קנב א) עמי הארץ כל זמן שמזקינין טפשות נתוספת בהן, ששוכח גירסא דינקותא, ומיגמר בעתיקתא קשיא מחדתא (יומא כט א), דאחרי שנחשכו עיני השכל קשה מאוד להתחיל, וכפי מה שמזקין יותר קשה לו להתחיל. בגיל חמש עשרה קשה מבגיל חמש, ולכן עשרים יותר קשה מבן חמש עשרה. וכך הוא מזקין והולך עד שנעשה זקן אשמואי. תחלתו שלווה, בהיותו נמשך אחר דברי יצר הרע: שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך (קהלת יא ט, שבת סג ב). וסופו יסורים, ודע כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט (שם) ותיענש מרה בהאי עלמא, וכל שכן בעלמא דאתי.

עצומה יומם ולילה ממש, בבחינת מה שנאמר (תהלים קלב ג-ה) אם אעלה על ערש יצועי אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה' וגו'. כמה וכמה צדיקים היו שלא היו ישנים במטה משך עשרות שנים, וישבו מבלי להזיז רגלם כל הלילה. וכן אמרו צדיקים 'פון לאקשען מיט בעבעס קען מען קיין רבי נישט ווערען'.

וכן כתב זקה"ק מצאנו זי"ע במכתבו, על רבותיו הקדושים הרה"ק מראפשיטין וזקה"ק בעל עטרת צבי זכ"ע: שעשו לעצמם סיגופים גדולים כמעט כדי להמית. ולא יאומן כי יסופר איזה סיגופים נוראים עשו לעצמם, וכמו שידוע גם מרבה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע. והללו היו בעלי נשמות קדושות מעולם האצילות, שלא הרגישו טעם חטא מימיהם, ואף לא היו אצל חטא אדם הראשון, ואנן מה נעני אבתריהו כאשר מיום בריאתנו חטאנו תמיד ואין רגע בלא חטא, וכי איך יכולים לגשת אל התורה הקדושה ולהשיג נקודה אחת ממנה.

בזה יפורש עוד בדבר המסורה, כי להבדיל בין הקודש ובין החול היא מעבודות קשות שבמקדש כמו **כובד אבן ונטל החול**. ושני הפירושים שאמרנו הם אמת, מצד אחד בלי להבדיל בין הקודש והחול עולה לו העסק בדברי תורה בקושי רב, וכמשא כבד יכבד ממנו ככובד אבן ונטל החול. ואשר על כן מצד שני נדרש להשקיע עבודה קשה וכבדה ככובד אבן ונטל החול בשביל להבדיל בין הקודש ובין החול.

רעוא דרעוין שמיני תשכ"ח

ההוראה על פי ידיעת כל התורה

שילמוד באיזה ספר קיצורים. כמה התרעמו צדיקים וקדושי עליון אף נגד הראשונים שחיברו פסקי הלכות, ותמיד היתה התנגדות נגד חיבורים כאלו, כי אין לפסוק הלכה אלא מתוך ידיעה במקור ושורש הדברים.

כך היה דרך הלימוד אצל צדיקים. למושל כשלמדו הלכות גיטין התחילו בלימוד הפרשה שבתורה, הברייתות שבספרי, מסכת גיטין עם ראשונים, טור וב"י שולחן ערוך עם הבית שמואל, ועד לכל האחרונים. דזה בלא זה אינו שווה כלום, אם לומד רק דברי האחרונים והקיצורים הוא מהפך דברי אלקים חיים, ואם לומד רק דברי הראשונים הוא מקצץ ומחסיר חידושי ההלכות שנאמרו בבית מדרשם של גדולי האחרונים, חידושים אמיתיים בתורת אמת, שהמורה שלא כדבריהם מרבה ממוזרים בישראל ח"ו.

כך אפשר לראות בספרו של זקני הקדוש דברי חיים על שמות אנשים ונשים, איך שמאסף מדברי הראשונים ועד לאחרונים האחרונים, כגון מהגאון רבי שלמה קלוגער זצ"ל.

זה שכתב ביד משה בגימטריא היא המקרא, שצריך ללמוד עד החומש, וכמו רבי עקיבא שהיה דורש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות (מנחות כט ב), ורק אז יכול להורות את ישראל.

רעוא דרעוין שמיני תשכ"ח

ולזהורות את בני ישראל את כל החוקים אשר דבר ה' אליהם ביד משה (י יא). ובבעל הטורים ולהורות אותיות ולתורה. אליהם בגימטריא זה ההלכה. ביד משה בגימטריא היא המקרא.ח

בתורה אין לימוד מקצוע מיוחד

ונראה שהכוונה לרמוז דלהורות הוראה בישראל לא יתכן אלא מי שבקי בכל התורה. לא כרשעי הערב רב, שלמדו וקבלו מהגויים המושג של לימוד מקצוע, שמתעסק בלימוד מוצה אחת, ועושה חיבור לטומאה בפלפולים של הבל, ובזה כבר מלאו רוחו לחלוק על צדיקי אמת שכל התורה היתה שגורה בפייהם.

בשעתו כאשר רצו להנהיג ליתן קבלה לבדיקה בלבד, שיהא אחד ממונה לבדוק את הוושט, כמה רעשו נגד זה. על אף שלא היה מורה להלכה, רק בודק אם יש שאלה לשלוח אל המורה. ומכל שכן שאין ליתן היתר הוראה למי שיודע מקצוע אחת בלבד, אלא כמאמרם ז"ל (שבת קיד א) איזהו תלמיד חכם כל ששואלין אותו הלכה בכל מקום ואומרה.

הלימוד ממקורות ולא מספרי קיצור

זה שכתב ולהורות אותיות ולתורה, אליהם בגימטריא זה ההלכה, היינו אם רוצה לומר זה ההלכה צריך שידע כל התורה, ולא מספיק

ח. והנה אין החשבון עולה יפה, וראיתי בחומש עם מלבי"ם שהגיה הוא המקרא, ובחומש שעם פירוש היכל הברכה ליתא כלל. ונראה דצריך לומר אליהם

בגימטריא זה הוא בהלכה, ביד משה בגימטריא זה במקרא (ס"ג שמיני תשכ"ח).

התוכן:

לחזות בנועם ה' - סימן לעבודה הרצויה

מעצם המציאות קרוב אליך הדבר מאד / האדם במעשיו גורם לעצמו הקשיים / ההתחלה קשה ומכאן ואילך יערב / עלבונה של תורה - כשלומד בלי חשק / סימן לעשיית המצוה כהוגן / השפעת המצוות אחר החג / ימי ספירת העומר כזמן תשובה / חדש אייר - לרפואת הנפש ורפואת הגוף

אין לומר דבר מדעת עצמו

לא אמר דבר שלא שמע מפי רבו / לאו כל אדם זוכה להשיג חכמת התורה שהיא שכל אלוקי / להתעמק בדברי קדמונינו / חוצפא יסגא - מנדין על כבוד הרב / שכחת התורה והתגברות המינות / יראת שמים על ידי מורא חכמים / התבטלות לגדולי עולם וקבלת דבריהם / כשאינו מבין יתלה החסרון בעצמו / 'תלמיד' חכם - בקבלה איש מפי איש / חומרת 'מורה הלכה בפני רבו' שאומר מדעת עצמו / אש המזבח מן השמים - רמז לתורה שצריך להיות מן השמים

מינוי מנהיג העדה - ללא פעולה והכנה עצמיית

מה יהא כאשר אני ואתה ננהיג את הדור / התמנות מנהיג ופוסק - מן השמים / מנהיגי ישראל סירבו לקבל הנשיאות / אשר לא צוה אותם / הורו הלכה בפני רבן

התורה מתקיימת במי שממית עצמו עליה - בביטול התאוות

השגת התורה בהשפעה עליונה / במיעוט תענוג / במיעוט שיחה / להבדיל בין הקודש והחול / יגיעת התורה / התורה תחלתה יסורים וסופה שלווה / עולם הזה תחלתה שלווה וסופה יסורים

ההוראה על פי ידיעת כל התורה

בתורה אין לימוד מקצוע מיוחד / הלימוד ממקורות ולא מספרי קיצור

